GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 50. *Joi, 5 (17) Martie.* **1887.**

Braşovŭ, 4 Martie 1887.

O interesantă discusiune s'a încinsŭ alaltăerĭ în camera deputaţilorŭ din Viena în privinţa tecstului de pe bancnote. La ordinea ḍilei era desbaterea specială asupra statutului băncii austro-ungare. Articululŭ 82, privitorŭ la tecstulŭ bancnotelorŭ, aşa cum a fostŭ stilisatŭ de ambele guverne din Viena şi din Peşta, cere ca bancnotele sĕ fiă provĕḍute, ca şi astăḍi, pe-o parte cu tecstŭ germanŭ, ér' pe altă parte cu tecstŭ maghiarŭ. Deputatulŭ Dr. Trojan împreună cu mai mulţi alţi deputaţi a propusŭ la art. 82 sĕ se ḍică, că pe bancnote, în partea unde se află textulŭ germanŭ, este a se indica valórea în tóte limbile regatelorŭ şi ţĕrilorŭ representate în „Reichsrath".

Unulŭ din corifeii cehĭ, Dr. Gregr, s'a ridicatŭ sĕ apere propunerea lui Trojan. Elŭ a ţinutŭ cu acéstă ocasiune unŭ fulminantŭ discursŭ, combătêndŭ slăbiciunea guvernului austriacŭ şi ilustrândŭ cu vii culorĭ situaţiunea, ce a creat'o dualismulŭ popórelorŭ din acéstă împĕrăţiă, precum şi părerile, ce domnescŭ în partea de dincolo a monarchiei asupra egemoniei Maghiarilorŭ şi a relaţiunilorŭ dintre ei şi popórele austriace.

Vorbirea lui Gregr a fostŭ viu aplaudată de întréga maioritate din cameră şi nu fără sfială s'a încercatŭ ministrulŭ de finance Dunajevsky a justifica procederea guvernului în afacerea cu tecstulŭ notelorŭ, ceea ce însĕ nu i-a succesŭ.

In întroducerea vorbirei sale Gregr a accentuatŭ cum suntŭ plesniţĭ în faţă Cehii prin aceea, că nu li se acordă nicĭ cererea în privinţa tecstului poliglot pe note, cerere, care nu costă nicĭ unŭ banŭ frântŭ, după ce li s'au respinsŭ tóte pretensiunile, carĭ costă banĭ. Intregulŭ poporŭ cehicŭ doresce, ca ceea ce se ḍice pe bancnote sĕ fiă ḍisŭ într'o limbă, care sĕ-o pricépă poporulŭ. Décă, ḍice Gregr, s'ar pretinde ca tecstulŭ bancnotelorŭ sĕ fiă compusŭ în limba arabă séu chinesă, atuncĭ toţĭ ar găsi, că acésta este o nebuniă; îmĭ veţĭ concede însĕ, că în Austria trăescŭ milióne de ómenĭ, carĭ cunoscŭ limba germană şi maghiară tocmai aşa de puţinŭ, ca pe cea arabă şi chinesă.

Este óre nouă cererea ca tecstulŭ pe note sĕ fiă poliglotŭ? De când esistă bancnote în Austria totdéuna a fostŭ tipăritŭ pe ele tecstulŭ în tóte limbele imperiului şi chiar şi absolutismulŭ germanisătorŭ a fostŭ multŭ mai cum se cade decâtŭ ca sĕ comită asemenĭ vexaţiunĭ faţă cu popórele.

Gregr se plânge în contra ministrului de finance, că tractéză cestiunea ca ceva bagatelŭ, dér este convinsŭ cu tóte aceste, că d-lŭ ministru ar fi aflatŭ o satisfacţiune fórte mare, décă i-ar fi succesŭ a obţine faţă cu Ungurii şi numai cele douĕ cuvinte, carĭ sĕ indice valórea notelorŭ în tóte limbile. Lucru tristŭ şi ruşinătorŭ este însĕ pentru guvernulŭ austriacŭ, că este aşa de slabŭ şi neputinciosŭ faţă cu Ungaria, încâtŭ n'a pututŭ obţiné nicĭ acele douĕ cuvinte pe tecstulŭ bancnotelorŭ.

Caracteristicŭ este modulŭ cum esplică deputatulŭ Gregr refusulŭ constantŭ alŭ Ungurilorŭ de a concede tecstulŭ poliglotŭ pe partea germană a bancnotelorŭ.

Maghiarii — ḍice elŭ — ca rassă domnitóre în Ungaria, nu voiescŭ ca lumea sĕ scie, că în Ungaria mai trăiescŭ afară de Maghiarĭ şi alte naţionalităţĭ. De aceea ei sugrumă orĭ-ce mişcare şi orĭ-ce semnŭ de viaţă a popórelorŭ nemaghiare şi de aceea nu voiescŭ ei nicĭ aceea, ca pe tecstulŭ notei sĕ se pótă ceti esistenţa acestorŭ popóre.

Dér nicĭ pe partea austriacă a bancnotei nu voiescŭ Maghiarii sĕ se întêmple acésta, pentru că credŭ, că popórele nemaghiare ale Ungariei, seduse prin rĕulŭ esemplu alŭ părţii cislaitane, arŭ puté pretinde în cele din urmă şi respectarea naţionalităţii lorŭ pe bancnote.

„Acésta e causa", esclamă Gregr, „pentru care pretensiunile nóstre au fostŭ respinse; de aceea guvernulŭ nostru a trebuitŭ sĕ capituleze. Décă ministrulu de finance nu voiesce sĕ mărturisésca acésta, causa este că îi e ruşine".

„Despre dualismŭ", adauge Gregr, „nu voiu se vorbescŭ mai departe: Dualismulŭ, acéstă crimă în contra Austriei, noi nu-lŭ avemŭ pe consciinţă (bravo! bravo! în drépta). Décă însĕ creatorii dualismului au credutŭ, că va fi cu putinţă a suprima în Austria popórele negermane, cum suprimă Ungurii popórele nemaghiare, atuncĭ aceştĭ domnĭ şi-au greşitŭ cumplitŭ socotéla. căcĭ noi suntemŭ făcuţĭ din metalŭ mai tare decâtŭ sĕrmanii Slovacĭ în Ungaria, şi ceea ce în Ungaria se încovóie şi se plécă, ar puté aicĭ fórte uşorŭ sĕ se frângă şi sĕ se crepe".

Apoi se plânse deputatulŭ cehŭ între aplausele maiorităţii asupra amestecului Ungurilorŭ în afacerile cislaitane, aşa că fără învoirea lorŭ nu mai e cu putinţă sĕ se străforme nicĭ tecstulŭ bancnotelorŭ pe partea austriacă după cum cerŭ trebuinţele popórelorŭ cislaitane. „E datoria guvernului nostru sĕ nu sufere, ca Austria sĕ devină unŭ scăunelŭ de picióre alŭ şovinismului maghiarŭ!" — In fine cerŭ ca guvernulŭ sĕ mai negocieze încă odată cu Ungurii în acéstă cestiune.

Rĕspunsulŭ ministrului de finance Dunajevsky, a fostŭ, precum amŭ amintitŭ, slabŭ şi, ceea ce a bătutŭ la ochĭ, n'a desaprobatŭ nicĭ măcarŭ c'unŭ cuvêntŭ atacurile vehemente îndreptate din partea lui Gregr în contra Ungurilorŭ.

Mocsary nu mai e singurŭ!

Eată scrisórea ce o adreséză Mocsary cătră acei alegĕtori independenţĭ ai sĕi din oraşulŭ Halas, carĭ i-au rĕmasŭ credincioşĭ?

Cătră preşedintele partidei independente din Halas.

Onorate d-le preşedinte!

Am primitŭ hotărîrea partidei independente din Kiskun Halas, adusă în 6 a lunei curente, pe care ai binevoitŭ a mĭ-o comunica. Declaraţiunea aprobătóre a partidei m'a umplutŭ de bucuriă şi de mulţumire. Aceia, carĭ m'au atacatŭ pentru vederile ce le-am esprimatŭ în cestiunea naţionalităţilorŭ, au ajunsŭ până a mĕ acusa chiar cu trădare de patriă, hotărîrea partidei independente din Halas va depărta dela mine acéstă acusare, pentru-că fiecare va înţelege, că nicĭ mintea, nicĭ inima cetăţenilorŭ unui oraşŭ atâtŭ de néoşŭ maghiarŭ nu i-ar puté lăsa sĕ ia sub protecţiunea lorŭ pe unŭ trădătorŭ de patriă, nu i-arŭ lăsa sĕ priméscă şi aprobe astfelŭ de vederĭ, pe carĭ a-le vesti şi mărturisi însémnă trădare de patriă.

Acésta a mea mulţumire privesce însĕ propria mea persónă, precum şi hotărîrea onoraţilorŭ mei alegĕtorĭ, însĕ din acéstă hotărîre urméză încă unŭ faptŭ de importanţă şi mai mare decâtŭ justificarea neînsemnatei mele persóne. Faţă cu pasulŭ cu totulŭ necuviinciosŭ alŭ partidei contrare, onorata adunare a partidei nu s'a îndestulitŭ numai a apĕra pe acela, pe care la alegerea de deputaţĭ l'a onoratŭ cu încrederea sa, ci pe faţă a luatŭ posiţiune contra acelui curentŭ ivitŭ în cestiunea naţionalităţilorŭ, alŭ căruĭ resultatŭ nu póte sĕ fiă altulŭ, decâtŭ ca sĕ pună pe piciorŭ de rĕsboiu o parte a cetăţenilorŭ contra celeilalte, sĕ amărască şi sĕ despóiă de speranţa de a puté trăi în pace pe aceia, carĭ alipindu-se de acéstă patriă au dorinţă sinceră a trăi în pace cu maghiarimea, precum s'a întêmplatŭ în decursŭ de o miiă de anĭ. Acesta este unŭ faptŭ de mare importanţă, onorate d-le preşedinte. *Nu sunt mai multŭ singurŭ*, când, îndemnatŭ de convingerea mea firmă, mĭ-am rĕdicatŭ debilulŭ meu cuvêntŭ, nu numai între patru ochĭ séu printr'o mai căldurósă strîngere de mână mĭ-se face cunoscutŭ din partea a numĕroşĭ ómenĭ şi încă distinşi prin posiţia lorŭ, că aprobă vederile mele, ci din mijloculŭ simpaticŭ alŭ lamurei maghiarimei se înalţă unŭ rĕsunetŭ în audulŭ ţĕrei întregĭ, care rĕsunetŭ, credinciosŭ politicei naţionale tradiţionale, şi astăḍi ḍice, că dreptatea şi echitatea este politica cea mai bună.

Pe urma străbunilorŭ âmblă şi maioritatea cetăţenilorŭ oraşului Halas. Naţiunea maghiară a fostŭ în stare a sĕvêrşi lucrurĭ marĭ şi laudabile pe timpulŭ domniei lui Arpad şi a diferitelorŭ case domnitóre, măcarcă locuitorii ţĕrei erau şi atuncĭ compuşĭ din popóre de atâtea limbĭ şi naţionalităţĭ, ca şi în momentulŭ de faţă. Naţiunea maghiară nicĭodată n'a nisuitŭ ca cu focŭ cu ferŭ sĕ stórcă unitatea limbei, patria a consideratŭ de cetăţénŭ cu dreptŭ egalŭ pe fiăcare, fără considerare la naţionalitate, argumentŭ neîndoiosŭ despre acésta este împrejurarea, că pe fiăcare l'a împărtăşitŭ egalŭ în privilegiile nobilitare, prin carĭ în timpurile străbune sa datŭ espresiune plenitudinei drepturilorŭ cetăţenescĭ. Şi acésta n'a împedecatŭ maghiarimea ca sĕ imprime istoriei ţĕrei timbrulŭ ei propriu, n'a împedecat'o, precum nicĭ în viitorŭ nu póte sĕ o impedece, de a-şĭ susţiné în ţéra acésta rolulŭ conducĕtorŭ, care nicĭ odată n'a fostŭ trasŭ la îndoélă de celelalte naţionalităţĭ.

Noi nu avemŭ lipsă ca prin punerea în jocŭ permanentŭ a păcei interne din ţéră sĕ nisuimŭ la unŭ scopŭ nerealisabilŭ, ca prin acéstă deşértă nisuinţă sĕ împingemŭ marea mulţime a cetăţenilorŭ nostri în braţele acelora, carĭ numai cu preţulŭ jertfirei independenţei nóstre naţionale arŭ fi aplicaţĭ a ne întinde mână de ajutorŭ în maghiarisarea forţată: scopulŭ ni-lŭ vomŭ puté ajunge atuncĭ, când vomŭ face, ca sub farmeculŭ valórei moralĭ a naţiunei maghiare tóte naţionalităţile acestei patrie sĕ nisuéscă cu puterĭ unite şi cu comună iubire de patriă la ajungerea marelorŭ scopurĭ ale esistenţei statului; şi acésta se va întêmpla, décă nicĭ pe terenulŭ relaţiunilorŭ de statŭ, nicĭ pe alŭ celorŭ sociale *nu-ĭ vomŭ turbura în conservarea şi libera desvoltare a limbei şi a naţionalităţii lorŭ*, pe care o privescŭ ca urmare naturală a libertăţii lorŭ individuale şi cetăţenescĭ.

Rĕsunetulŭ din Halas va esercia o înriurinţă mulcomitóre şi încurăgiatóre asupra tuturorŭ acelora, carĭ vĕḍêndŭ netoleranţa ce domnesce aḍĭ câtŭ p'aci au începutŭ a pierde speranţa că se va mai puté afla vreodată modulŭ, ca naţionalităţile sĕ trăiéscă în pace la olaltă.

In acéstă privinţă a avutŭ deja efectŭ şi modesta mea vorbire, după neîndoióselе doveḍĭ ce leam la mână, a avutŭ efectŭ, dér nu astfelŭ. ca sĕ pună deadreptulŭ pe piciorŭ şi mai renitenţĭ pe acei pretinşĭ duşmanĭ ai patriei; cu câtŭ mai mare efectŭ va avea în privinţa acésta acea declaraţiune, ce vine dela marele numĕrŭ alŭ distinsei inteligenţe şi dela cetăţenii cu nestricate sentimente maghiare a unui oraşŭ néoşŭ maghiarŭ. Prin acésta, onorate d-le preşedinte, d-vóstră a-ţĭ făcutŭ unŭ serviţiu patriei.

Primiţĭ vĕ rogŭ încă odată espresiunea mulţămirei şi a înaltei consideraţiunĭ dela alŭ D-vóstră:

Budapesta, 8 Martie 1887.

plecatŭ servŭ

Ludovicŭ Mocsary, dep. dietalŭ.

O scrisóre revoluţiunară bulgară.

Mai nainte de isbucnirea ultimei revolte în Bulgaria, comitetulŭ refugiaţilorŭ bulgarĭ a trimisŭ prefectului din Küstendil următórea scrisóre confidenţială:

Comitetulŭ refugiaţilorŭ bulgarĭ din Rusia, Turcia şi România, obligându-vĕ la celŭ mai strictŭ secretŭ, vĕ face cunoscutŭ, că décă nu veţĭ urma conformŭ acestui ordinŭ secretŭ, veţĭ rĕspunde cu capulŭ. Ţéra se găsesce actualmente în cea mai dificilă posiţiune, în care au aruncat'o câţi-va vagabunḍĭ şi ómenĭ căḍuţĭ moralmente. Aceştĭ ómenĭ voiescŭ cu orice preţŭ sĕ mérgă până la sfârşitŭ cu causa lorŭ cea rea, şi sĕ lase ţéra în cea mai deplină anarchiă care va trebui sĕ aibă consecinţe sângeróse. Pentru că aceştĭ ómenĭ n'au nicĭ o

putință d'a face unŭ pasŭ înapoi, nu potŭ eși din încurcătură decâtŭ prin mijlóce estreme; ei nu voiescŭ sĕ cadă decâtŭ cu sgomotŭ. Prevĕdêndŭ însĕ acestŭ sfârșitŭ, actualii ómenĭ ai puterei din Bulgaria au depusŭ marĭ sume, stórse din sudórea poporului bulgarŭ, la băncile din Bucurescĭ și Viena pe numele Nacevicĭ, Stranski etc. pentru ca sĕ aibă ceva pentru dile negre. Acum, fiindŭ că acești ómenĭ trebue sĕ dea sémă poporului de faptele lorŭ trădătóre și de tóte abusurile și crudimele lorŭ, și fiindŭ-că comitetulŭ are dovedi sigure că întréga bandă are de gând sĕ fugă din patrie pentru ca sĕ nu cadă în mânile justiției poporului, comitetulŭ vĕ comunică, că veți fi privitŭ ca complice și riscați capulŭ d-vóstră în casŭ când nu veți face totŭ posibilulŭ ca sĕ prindeți pe regenți, pe miniștri și pe ceilalți mișei când vorŭ voi sĕ fugă prin județulŭ d-vóstră. Acestea vi-se cumunică, fiindŭ-că în curêndŭ se vorŭ ivi evenimente însemnate și fiindŭ-că spiritele cele rele ale patriei vorŭ fugi probabilŭ prin județulŭ d-vostrĕ, care se află tocmai la graniță.

SCIRILE DILEI.

Foile ungurescĭ aducŭ după „Magyar Allam“ scirea, că în *diecesa unită a Gherlei* mai mulți Românĭ gr. or. din câteva comune au trecutŭ la religia gr. catolică cu biserică și cu protopopŭ cu totŭ. Ungurii vĕdŭ în acésta unŭ mare succesŭ naționalŭ ungurescŭ. Vomŭ vorbi despre acestŭ casŭ, îndată ce vomŭ primi informațiunĭ sigure.

—x—

Din comitatulŭ *Solnocŭ-Dobêca* ni se scrie: „Stimate d-le Redactorŭ! Nu mĕ potŭ reține a nu Vĕ atrage atențiunea asupra unei scrierĭ eșite din condeiulŭ și creerii unui preotŭ românŭ greco-cat., care în totŭ momentulŭ e gata a se folosi și de cele mai detestabile mijlóce, maghiarisându'șĭ atâtŭ numele de botezŭ, câtŭ și conumele, tămâindŭ în foi maghiare catolicismulŭ ungurescŭ și prin urmare șovinismulŭ, numai sĕ între în grația lui Banffy-pașa, precum și în grația episcopului Szabo, cu a căruia ajutorŭ sperézâ Preacuvioșia sa a ocupa postulŭ de canonicŭ devenitŭ vacantŭ prin încetarea din viéță a canonicului Gulovich. Acestŭ omŭ slabŭ de ângerŭ înainte de a deveni păstorŭ alŭ sufletelorŭ bisericei unite cu biserica catolică, dela care biserică unită și-a „luatŭ cultura binecuvêntată“ (ipsissima verba) arăta iubire de poporulŭ, din care s'a născutŭ, a fostŭ compusŭ o societate de teatru de diletanțĭ românĭ etc., eră astădĭ? Se binevoițĭ a pune sub ochii publicului nostru românescŭ articululŭ d-sale plinŭ de bucuria apărutŭ în *„Magyar Allam“* Nr. 69 din 1887 pe pagina a 2-a columna a 4-a, din care mai limpede decâtŭ sórele se vede, că orĭ și ce căutândŭ în d-sa vomŭ afla, numai iubire de poporŭ nu. Acesta e *Vasiliu Filipŭ*, preotŭ greco-cat. în Lăpușulŭ românescŭ, aci predică elŭ adĭ cuvêntulŭ neadevĕrului la unŭ poporŭ fórte numĕrosŭ“.

—x—

Sub egida fisolgăbirĕului Paulovicĭ, a farmacistului Freyler și a directorului șcólei de statŭ Klug, s'a formatŭ în *Orșova o reuniune pentru lățirea limbei ungurescĭ*, ale cărei statute s'au și întăritŭ de ministrulŭ de interne. Reuniunea are problema ca prin editarea unei foi ungurescĭ și prin alte mijlóce corĕspundĕtóre scopului sĕ ridice și sĕ promoveze limba ungurésca și simțĕmêntulŭ „patrioticŭ“ în fostele granițe militare. — Curiosŭ lucru, sub egida unui Sêrbŭ și doi Șvabĭ se lucréză la maghiarisarea granițelorŭ militare! Și vorŭ și isbuti la — calendele grecescĭ.

—x—

Adĭ Mercurĭ a începutŭ în *Brașovŭ asentarea* cu tinerii din classa ântêiu de etate. Mâne Joi vine la rêndŭ a doua classă de etate, ér poimâne Vinerĭ classa a treia de etate.

—x—

D-lŭ advocatŭ *Danilă Lica* a suferitŭ o durerósă perdere prin încetarea din viéță a fratelui d-sale *Maximilianŭ Lica*, jude reg. în pensiune. — Ii adresămŭ condolențele nóstre!

—x—

Conducĕtórea oficiului postalŭ din *N. Czeteny*, Emma *Balazsy*, a păgubitŭ erariulŭ postalŭ prin manipulare *fraudulósă*. Până acum s'a doveditŭ lipsa sumei de 1606 fl. Emma Balazsy deschidea scrisorile cu banĭ, lua ce era în ele, séu le nimicea cu totulŭ. Preotulŭ localŭ, unŭ unchiu alŭ defraudantei, s'a obligatŭ, nu'i vorbă, a despăgubi erariulŭ, dér elŭ se află într'o stare așa de rea, încâtŭ va rĕmâne cu bunăvoința.

—x—

Pe stăvilarele de lângă Hityas, precum raportézâ foile din *Timișóra*, s'a petrecutŭ acum câteva dile o dramă sângerósă. Doi lucrătorĭ de prisme, carĭ voiau sĕ trécă pe celălaltŭ țĕrmŭ alŭ Timișului, rugare pe plutașulŭ Ionŭ *Svetjescu* sĕ'i trécă peste Timișŭ că'i vorŭ da unŭ bacșișŭ. Plutașulŭ, omŭ sĕracŭ, le'mplini dorința; der ajunșĭ pe celălaltŭ țĕrmŭ, cei doi lucrătorĭ ilŭ luară în bătaiă de jocŭ și dreptŭ bacșișŭ ii mai deteră și câteva loviturĭ de bâtŭ. Svetjescu, bărbatŭ puternicŭ, în vêrstă de 25 anĭ, se puse în apĕrare și se și încăerară toțĭ trei. Lucrătorii făcură usŭ de lopețile lorŭ și omorîră pe sĕrmanulŭ plutașŭ. Lucrătorii fugiră la Timișóra și de acolo la Modoșŭ. Gendarmii ii urmăreseŭ.

—x—

In *Oroshaza* s'a datŭ de urma unorŭ *falsificatorĭ* de bancnote de câte 10 fl., ce s'au pusŭ în mare numĕrŭ în circulația fiindŭ fórte bine imitate. Unŭ țĕranŭ a fostŭ arestatŭ, ceilalțĭ încă nu suntŭ cunoscuțĭ.

—x—

Sergentulŭ majorŭ rusŭ Michael *Krieger*, care fusese arestatŭ în *Cracovia*, ca bănuitŭ pentru *spionagiu*, a fostŭ pusŭ érăși în libertate din ordinŭ mai înaltŭ.

—x—

In *Oradea mare* s'a întêmplatŭ următorulŭ casŭ: La preparandistulŭ Alex. Kalman petrecură în dilele trecute cincĭ calfe de prăvăliă și pe la 11 óre sera porniră spre casă însoțițĭ de Kalman. Pe stradă dise unulŭ din ei, Alex. Miskolczi, cătră Kalman: „Bagă de sémă, te împușcŭ!“ — „Impușcă!“ respunse dîmbindŭ Kalman, care luă amenințarea amicului sĕu dreptŭ glumă; der în acelŭ momentŭ împușcătura rĕsună și Kalman cădŭ josŭ lovitŭ fiindŭ în capŭ. Amicii sĕi încremeniră de spaimă, der venindu'șĭ în fire ridicară pe Kalman și lŭ transportară acasă. Miskolczi fugise după impușcătură strigândŭ că are sĕ se impusce. A doua di s'a și găsitŭ mortŭ în locuința stăpânului sĕu, comerciantulŭ Palkovicĭ. Se împușcase în inimă. Intr'o scrisóre lăsată rógă pe părinții sĕi și p'ai lui Kalman sĕ-lŭ erte, deorece nenorocita faptă a fostŭ o întêmplare. Kalman încă a fostŭ lovitŭ de mórte S'a pornitŭ cercetare judecătorescă.

—x—

Se desminte scirea că în *Rusciucŭ* au mai fostŭ impușcațĭ 14 sergențĭ și caporalĭ.

—x—

Din *Cracovia* se scrie, că după o cercetare de 2 sĕptĕmânĭ, din ordinulŭ guvernului rusŭ au fostŭ espedațĭ peste graniță doi oficerĭ prusianĭ carĭ, travestițĭ ca agențĭ comercianțĭ, au desemnatŭ fortărețа Ivangrod și împrejurimile ei.

Noulŭ planŭ de învĕțămêntŭ gimnasialŭ.

In dilele acestea s'a resolvatŭ cestiunea revisuirei planului de învĕțămêntŭ gimnasialŭ și în curêndŭ va fi trimisŭ gimnasielorŭ noulŭ planŭ împreună cu instrucțiunile respective de cătră ministrulŭ instrucțiunei. Dela 1879 acesta e alŭ treilea planŭ de învĕțămêntŭ: nu scimŭ de câte orĭ se va mai schimba de aci încolo. Etă modificările ce s'au făcutŭ:

Limba latină se va propune în classa I în 7 óre în locŭ de 6 ca până acum.

Geografia politică a Ungariei (classa III) a primitŭ ca adausŭ țĕrile de corónă austriace (privire generală). Pentru ca în clasa VIII sĕ se potă întrebuința mai multŭ timpŭ pentru geografia politică a Europei și Americei, s'a trecutŭ în classa VI acea parte a istoriei timpului mai nou, care până acum servea ca introducere instruinței geografice, anume secțiunea dela congresulŭ din Viena până la anulŭ 1848. Acele evenimente istorice însĕ, care se întindŭ dela anulŭ 1848 până în dilele nóstre se vorŭ tracta și de aci înainte în classa VII. O esențială modificare s'a făcutŭ și în instruirea geografiei în classa I și II In classa I se va propune geografia Ungariei și a restului Europei (ér nu numai a Ungariei și țĕrilorŭ mediterane ca până acum); în classa II întrégă Asia, Africa, America și Australia.

Matematica încă a suferitŭ o mică schimbare. Până acum stereometria era împărțită pe două clase: în classa VI se tractau corpurile colțurose, în a VII, pe lângă representarea grafică a espresiunilorŭ algebraice, corpurile rotunde. Acum s'au trecutŭ în classa VII atâtŭ corpurile colțuróse câtŭ și cele rotunde, însușindu-și prin acésta scolarulŭ în modŭ mai unitarŭ stereometria.

Geometria descriptivă încă s'a modificatŭ puținŭ. S'au trecutŭ din classa IV în classa III cercurile, pe când în classa IV s'au primitŭ construcția, planulŭ și tăiătura obiectelorŭ visibile simple (de esemplu a edificiilorŭ.)

Modificările mai importante în instrucțiunile adause la planulŭ de învĕțămêntŭ suntŭ următórele:

S'a mai moderatŭ *direcțiunea* esclusivŭ *inductivă*, fiindŭ împreunată cu multe greutăți în classele cu unŭ numĕrŭ mai mare de scolarĭ.

In *limba ungurescă* se cerea până acum, ca tractarea părții formale sĕ se baseze pe partea sintactică; după nouĕle instrucțiunĭ, stă liberŭ profesorului sĕ se servéscă de acéstă metodă orĭ sĕ construeze partea formală în legătură cu părțile vorbirei.

Relativŭ la metoda propunerei *limbei latine* nouĕle instrucțiunĭ dicŭ, că gramatica sĕ aibă ca basă lectura. Acei profesorĭ însĕ, carĭ după convingerea lorŭ didactică credŭ că acésta cale e grea pentru scolarĭ, potŭ procede și așa, că trecŭ la lectură numai după ce esplică și esercézâ pe scolarĭ, ținêndŭ mereu sémă de cunoscințele lorŭ câștigate din limba maternă, în paradigmatele și regulele necesare, prin urmare numai după o astfelŭ de pregătire.

La *limba germană* se accentuézâ, că în cele două classe superióre din urmă sĕ se facă instrucțiunea cea mai mare parte în nemțesce pentru practica însușire a acestei limbĭ.

Amĕruntele materiei de învĕțămêntŭ a *istoriei universale* s'au redusŭ. In classa VIII se numĕrau până acum pré pe largŭ isvórele ce erau de tractatŭ și operile cele mai însemnate ale istoriografiei ungare. De órece esperiința a doveditŭ, că acestŭ materialŭ mai niciodată nu s'a putulŭ rĕsbi, sĕ dispune în nouĕle instrucțiunĭ, ca tractarea isvórelorŭ principale, precum și acelea ale istoriografiei sĕ se împreune cu singuraticele periode de timpŭ.

In privința *geografiei* se susține și în nouĕle instrucțiunĭ tractarea acelorŭ animale și plante, care caracteriséză în adevĕrŭ o unitate geografică și pe lângă acésta se mai cere acum, că în classa I și II după geografia fisică are sĕ urmeze și împărțirea și delimitarea politică.

Amĕruntele pré numeróse în materia de învĕțămêntŭ a *chemiei* și *mineralogiei*, (classa IV) încă s'au redusŭ.

In instrucțiunile pentru *geometria desemnativă* s'a accentuatŭ mai tare punctulŭ de vedere geometricŭ în comparație cu esecutarea tehnică, pe când mai nainte geometria sta cu totulŭ în serviciulŭ desemnului. Decă permite timpulŭ, se póte propune în classa IV și representarea orthogonală, pentru ca scolarii sĕ 'nvețe a pricepe și mai bine representarea obiectelorŭ.

Instrucțiunile s'au lărgitŭ prin aceea, că acum cuprindŭ și orientărĭ pentru instruirea în *propedeutica filosofică* și în *gimnastică*.

Cea mai importantă inovațiune este introducerea așa numitelorŭ „planurĭ de învĕțămêntŭ locale“. Fiecare gimnasiu e îndreptățitŭ a acomoda planulŭ normalŭ de învĕțămêntŭ referințelorŭ sale locale speciale, adecă a lucra unŭ planŭ de învĕțămêntŭ localŭ, se 'nțelege de sine cu órecare restricțiunĭ și cu aprobarea ministrului de instrucțiune. Aceste planurĭ de învĕțămêntŭ locale au sĕ se trimétă ministerului, pentru a le suprarevisui și aproba, până la 5 Aprilie, așa ca sĕ între în vigore cu începutulŭ anului școlarŭ viitorŭ.

Procesŭ de calumniă

contra d-lui *Franciscŭ Hossu Longinŭ*, advocatŭ în Deva.

(Urmare.)

Președintele pune întrebarea, decă acusatulŭ recunósce cele cetite, ca eșite dela dênsulŭ. Acusatulŭ rĕspunde, că da, elŭ le-a adresatŭ ministrului.

După acestea ia cuvêntulŭ procurorulŭ și într'o vorbire lungă și pledată cu multă desteritate și cunoscință de causă, repetéză și respective amplifică motivele din actulŭ de acusațiune, adusŭ de cătră Tribunalŭ și în parte modificatŭ de Tabla reg. Procurorulŭ face istoriculŭ causei, arătândŭ, că președintele Tribunalului reg. din Deva, d-nulŭ Franciscŭ Solyom Fekete, aflândŭ cuprinsulŭ telegramei și alŭ petițiunei cetite, a cerutŭ permisiunea, ca sĕ tragă la rĕspundere pe acusatŭ „pentru vătĕmare de onóre“ — și totodată a cerutŭ sĕ se delegeze unŭ altŭ Tribunalŭ — celŭ din Clușiu, séu celŭ din Alba-Iulia.

Ministrulŭ, din motivŭ, că nu s'au adusŭ fapte concrete, lăsândŭ în voia acusatorului a face pașĭ pentru urmărirea delictului pentru vĕtĕmare de onóre, a denegatŭ împuternicirea, îndrumândŭ pe acusatorŭ ca sĕ céră delegare la Têrgulŭ Mureșului.

Ordonându-se delegarea Tribunalului de aicĭ, după ce s'a deliberatŭ asupra gravamenelorŭ contra competinței, s'a introdusŭ cercetarea contra acusatului.

Sub decursulŭ investigațiunei Tribunalulŭ aflândŭ, că faptele ce se impută acusatului nu ar involva numai delictŭ „pentru vătĕmare de onóre“, ci delictŭ „de calumniă“, a cerutŭ și a primitŭ dela fostulŭ ministru de justiță împuternicirea de a continua investigațiunea pentru calumniă și a urmări din oficiu faptele acusatului. In urma acestei investigațiunĭ, pe basa fasiunilorŭ acusatului, a martorilorŭ și a datelorŭ ce s'au procuratŭ, s'a doveditŭ, dice procurorulŭ, că acusatulŭ cu dreptŭ cuvêntŭ este vinovatŭ de delictulŭ calumniei, și pentru aceea s'a și pusŭ în stare de acusă.

Tabla regéscă, modificândŭ în parte actulŭ de acusațiune, a ordonatŭ urmărirea numai a delictului de calumniă și ascultarea numai a martorilorŭ citațĭ.

Deóre-ce — dice procurorulŭ, — actele dovedescŭ, că acusatulŭ este suspicionatŭ din motive temeinice, ilŭ acusŭ pentru delictŭ de calumniă și propunŭ introducerea procedurei de documentare.

La acestea președintele îndrumândŭ martorii în o odaiă laterală, provócă pe acusatŭ, ca sĕ spună pe

scurtŭ tóte cum s'au întêmplatŭ și ce l'a îndemnatŭ, ca sĕ inainteze actele, ce s'au cetitŭ în fața Tribunalului și pe carĭ le-a recunoscutŭ de ale sale?

Acusatulŭ a rĕspunsŭ cam următórele:

Onoratŭ Tribunalŭ regescŭ! Investigațiunea, ce a resultatŭ pertractarea finală de astădĭ, îșĭ are isvorulŭ într'o luptă începută aprópe de dece anĭ, ce a ținutŭ necontenitŭ și care luptă a avutŭ óre-carĭ părțĭ de natură politică.

Este faptŭ și aceea, că lupta acésta nu a fostŭ și nu a putută fi nicĭ spre folosulŭ meu, nicĭ spre alŭ contrariului, ba cutezŭ a dice, că elŭ nu a putută fi nicĭ spre folosulŭ justiției, în alŭ cărei serviciu suntemŭ și unulŭ și altulŭ.

Cum-că lupta acésta a începutŭ și că ea necontenitŭ s'a susținutŭ, se póte atribui nu atâtŭ luptătorilorŭ, câtŭ mai cu semă acelora, carĭ au sciutŭ de escarea ei, au putută prevede resultatele ei și au avutŭ puterea a o curma, și totușĭ nu au arĕtatŭ nicĭ măcarŭ bunăvoința a'i pune capĕtŭ.

La aceste procurorulŭ cere dela președintele, ca acusatulŭ sĕ se îndrume a se ținé la obiectŭ.

Acusatulŭ observă, că cele dise s'au espusŭ mai cu semă, ca Tribunalulŭ se vedă fasele ce au precedatŭ concipiarea și espedarea telegramei și a petițiunei, — apoi cu consensulŭ președintelui a continuatŭ cam în următorulŭ chipŭ:

Lupta și neînțelegerea între mine și președintele Tribunalului regescŭ din Deva s'a începutŭ mai cu semă de când eu, înainte de asta cu optŭ anĭ, am devenitŭ advocatŭ, și ca atare, dilnicŭ a trebuitŭ sĕ mĕ convingŭ, că la Tribunalulŭ nostru nu mergŭ lucrurile așa, precum trebue sĕ mergă.

Ca omŭ crescutŭ în spiritŭ liberalŭ și de ordine, — forte naturalŭ că am avutŭ curagiulŭ, ca și adĭ și mâne, sĕ desaprobŭ cele ce am observatŭ, că se comitŭ, pe terenulŭ administrațiunei justiției și nu odată am fostŭ chiar silitŭ, ca sĕ mĕ intrepunŭ, pentru a se pune la cale unele seu altele incorectitățĭ, ce nu puteau fi în folosulŭ clientelei mele.

Respectivilorŭ oficialĭ pășirea mea nu le-a convenitŭ și prin urmare au umplutŭ capulŭ președintelui, spuindu-i ce facŭ eu — și forte firescŭ — au sumuțatŭ pe președintele în contra mea, spunêndu-i — de sigurŭ — și de acele ce eu nu am disŭ, seu ce nu am făcutŭ.

Destulŭ atâta, că pentru acesta președintele, încredutŭ în corectitatea procedurei sale, a pusŭ ochĭ rĕi pe mine și căuta ocasiunea, sĕ mĕ potă prinde vr'odată în lațulŭ sĕu.

De altă parte, președintele Tribunalului — precum este de obsce sciutŭ — are la noi unŭ rolŭ bătătorŭ la ochĭ pe teremulŭ vieții publice. Este sciutŭ și aceea, ca președintele Tribunalului reg. din Deva, d-lŭ Dr. Franciscŭ Solyom Fekete, în comitatulŭ Huniadorei are rolŭ publicŭ, prin urmare faptele și întreprinderile sale publice adese s'au ventilatŭ în diaristică.

Acusatorulŭ a credutŭ, séu celŭ puținŭ a presupusŭ, că atacurile câte s'au îndreptatŭ, în publicŭ, contra d-sale, nu suntŭ și nu potŭ fi decâtŭ numai și numai dela mine și decĭ dușmănia d-sale contra mea a datŭ de nutrimentŭ și în criticarea faptelorŭ sale publice. Este decĭ ușorŭ de înțelesŭ, că d-sa și pentru una și pentru alta a nutritŭ o ură nespusă contra mea. Acéstă ură apoi a și adusŭ fructele sale. (Va urma.)

Vadu, 9 Martie 1887.

D-le Redactorŭ! In Nr. 39 din 1887, alŭ prețuitei »Gazete,« în colóna »Scirile dilei," ațĭ binevoitŭ a publica o corespondință scrisă din comuna Șerpenĭ, în Februariu a. c. față cu alegerea unei membru în consiliulŭ municipalŭ alŭ comitatului Făgărașŭ, care s'a ținutŭ în 31 Ianuariu a. c. în numita comună.

'Mĭ ținŭ de strictă datorință, ca Românŭ, a rĕspunde și a mĕ justifica la acele învinovățirĭ, carĭ mi se facŭ pe nedreptŭ, atâtŭ mie, câtŭ și bĕtrânului meu părinte George Morariu, — a cărui trecutŭ, ca Românŭ, este bine cunoscutŭ de întregulŭ cercŭ pretorialŭ Șerpenĭ, — și le respingŭ cu indignare. — Nu potŭ pricepe, cum domnulŭ corespondentŭ afirmă, că o parte din alegĕtorii Vadului, sub conducerea și la îndemnulŭ meu ar fi votatŭ contra „Românului," — acésta este și rĕmâne numai o scornitură din partea d-sale, și póte chiar a făcut'o numai din ură personală față cu mine, ca așa sĕ mĕ potă înegri înaintea neamului meu românescŭ. Domnulŭ corespondentŭ trebuia mai ântêiu sĕ aibă informațiunĭ esacte despre decursulŭ alegerii și apoi sĕ scrie.

Stimate D-le Redactorŭ! Cerculŭ de alegere alŭ Șerpenilorŭ se compune din comunele Șerpenĭ, Vadŭ, Mândra, Toderița și Riușorŭ, dintre carĭ comuna Șerpenĭ — loculŭ de alegere — e locuită în partea cea mai mare de Sașĭ, și care singură dispune apoi de 70 alegĕtorĭ — dintre carĭ numai doi suntŭ românĭ. La alegerea din 31 Ianuariu a. c., numai din comunele Vadŭ, Gridŭ și Riușorŭ s'au presentatŭ o parte din alegĕtorĭ — alegĕtorii sașĭ au votatŭ toțĭ — pe când din comunele Mândra și Toderița, carĭ ambele aumĕră aprópe 90, nu s'au presentatŭ la urnă, afară de primarĭ, mai nicĭ unŭ alegĕtorŭ. — Se pricepe de sine, că alegĕtorii sașĭ, carĭ așa dicêndŭ, au fostŭ acasă, toțĭ au votatŭ pentru domnulŭ prim-pretore Gall — ungurŭ de origine și fostŭ căpitanŭ c. r. în armata comună — care de când conduce acestŭ cercŭ pretorialŭ — șĭ-a câștigatŭ stima și recunoscința tuturorŭ locuitorilorŭ prin procederea sa legală și nepărtinitóre. — Nu potŭ nega, că și unii dintre alegĕtorii românĭ a votatŭ pentru domnulŭ prim-pretore, dér aceștia nicĭ când la îndemnulŭ séu sfatulŭ meu, ceea ce o potŭ dovedi orĭ și când. Alegerea a fostŭ cu totulŭ liberă și alegĕtorii au votatŭ cu cine au voitŭ.

Acuma décă sunt eu de vină, că »Românulŭ," care n'a sciutŭ sĕ-șĭ câștiee atragerea și stima alegĕtorilorŭ a cădutŭ prin însașĭ a sa procedere, judece lumea! Primițĭ ș. c. l.

Jacobŭ Morariu
not. cerc.

Dare de semă, despre sumele incurse cu ocasiunea petrecerei cu declamațiune și danțŭ, arangiată la 13 Ianuariu st. n. a. c. în favorea scólei române confes. din comuna Borgo-Tiha.

Sera la cassă a incursŭ suma de 40 fl. 30 cr. și adecă dela următorii d-nĭ:

Eliseu Danŭ 2 fl., Larionŭ Bosga 50 cr., Ionŭ Voina 1 fl., Amalia Bosga 1 fl., Stefanŭ Vrășmașŭ 50 cr., Tóderŭ Vrășmașŭ 2 fl., Simeonŭ Cionca 1 fl., Alecsandru Pășcanŭ 1 fl., Ilarionŭ Cârlanŭ 1 fl., Anchidimŭ Cândale 1 fl. 50 cr., Moisa Popŭ 2 fl., Liviu Popŭ 1 fl., Onea 1 fl., Dănilă Suțŭ 1 fl., Simeonŭ Pahone 50 cr., Stefanŭ Ciorba 1 fl., Macedonŭ Șuțŭ 1 fl., Sigmundŭ Lajos 50 cr., Simeonŭ Trifŭ 1 fl., Iacobŭ Chencinsky 1 fl. 30 cr., Bartha 1 fl., Stefanŭ Harmath 1 fl., Bogdanŭ 2 fl., Ionŭ Băloiu 1 fl. 50 cr., Wictor Wokalek 1 fl. 50 cr., Aranka Valent 1 fl., Chirilă Hânganŭ 1 fl. 50 cr., Gergelyi Dáybukát 1 fl., Keul Miklos 2 fl., Carl Haltrich 5 fl., Georg Stegmuhler 50 cr. —

După petrecere a incursŭ suma de 11 fl. 60 cr. și anume dela d-nii:

Dr. Nicolau Hăngănuțŭ 1 fl., Ionŭ Buzdugŭ 1 fl., Nicolau Părasca 1 fl., Iacobŭ Rusŭ 1 fl., Szabo 1 fl., Dionisiu Is'rate 50 cr., apoi din Lugoșŭ prin colecta M. On. d-nŭ protopopŭ Simeonŭ Tămașŭ dela d-nii Dr. Ionŭ Majorŭ 1 fl., d-na Ecaterina Stojanŭ 1 fl., Simeonŭ Tămașŭ 1 fl., Michaelŭ Stoica 1 fl., Michaelŭ Pereianŭ 50 cr., Dr. Jacobŭ Majorŭ 1 fl., Nicolau Nestorŭ 50 cr. și Nicolau Popa 10 cr.

Preste totŭ au incursŭ cu ocasiunea acestei petrecerĭ suma de 51 fl. 90 cr. din carea subtrăgêndu-se spesele făcute în sumă de 23 fl. 62 cr., resultă unŭ venitŭ curatŭ în sumă de 28 fl. 18 cr. v. a. care s'a și administratŭ direcțiunei susŭ numitei scóle cu menirea de a se acoperi din dênsa, cele mai urgente lipse ale scólei.

Folosindu me de acéstă ocasiune, îmĭ permitŭ de a aduce în numele Comitetului arangiatorŭ cele mai sincere ale nóstre mulțămite tuturorŭ acelorŭ on. Domnĭ și Dómne, carĭ prin suprasolvirĭ și oferte marinimóse nu au intrelăsatŭ de a sprigini unŭ scopŭ pre câtŭ de sublimŭ, pre atâtŭ și de salutarŭ, precum este și ajutorarea scólelorŭ nóstre confesionale, atâtŭ de persecutate în diua de astădĭ și singurele în carĭ ni se mai cultivă odorulŭ celŭ mai sfântŭ și mai scumpŭ din lume — dulcea limbă românéscă.

Totodată esprimămŭ mulțămitele nóstre și onor. Domnișóre: Valeria Popŭ și Alecsandrina Sohorca, precum și d-lui Victorŭ Avramŭ, carĭ prin declamațiunile d-lorŭ bine esecutate au contribuitŭ forte multŭ la rădicarea splendorei sêrei precum și m. onor. d-nŭ protopopŭ și parochŭ localŭ Moise Popŭ, carele necruțândŭ sacrificie și nicĭ ostenéală ne-a datŭ totŭ sucursulŭ posibilŭ întru buna reușită a petrecerei.

Borgo-Tiha, în Faurŭ 1887.

Pentru comitetulŭ arangiatorŭ
Ionŭ Dologa.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 16 Martie. — Comisiunea financiară a camerei deputațilorŭ a acceptatŭ proiectulŭ pentru îngrijirea de vĕduvele și orfanii militarilorŭ ca basă a desbaterei speciale. In aceeașĭ ședință s'au primitŭ cele cincĭ paragrafe dintêiu. Desbaterea se continuă adĭ.

BUCURESCĬ, 16 Martie.— Scirea lui „P. Lloyd:" Reînceperea tractărilorŭ pentru încheiarea convenției comerciale austro-ungaro-române se aștéptă numai după resolvarea parlamentară a noului tractatŭ de comerțŭ germano-românŭ.

PETERSBURGŬ, 16 Martie. — Fóia oficială anunță, că în 13 Martie pe la 11 óre înainte de amédĭ au fostŭ arestațĭ pe Newskiprospect trei studențĭ dela universitatea din Petersburgŭ, la carĭ s'au găsitŭ bombe esplosibile. Arestații au declaratŭ că aparținŭ unei associațiunĭ secrete criminale. Bombele ce li s'au luatŭ s'au doveditŭ la analisă ca fiindŭ încărcate cu dinamită și cu glónțe, care erau umplute cu strichnină.

DIVERSE.

Arta de a fi omŭ săracŭ. — In Viena se făcu mai deunădĭ unŭ curiosŭ rĕmășagŭ. Unŭ conte lăuda în clubŭ plăcerile iernei și unulŭ dintre amicii sĕi observă într'unŭ tonŭ batjocoritorŭ: „Da, acésta o dicĭ pentru că poțĭ umbla pe stradă bine îmbrăcatŭ, înválŭitŭ într'o blană prețiósă; pentru că ai în fiece minutŭ la disposiția o cameră caldă, o masă îmbelșugată și câteva pahare cu vinŭ. Te-așĭ vede, când ai fi unŭ omŭ sĕracŭ care alérgă într'o haină subțire, și care n'are o haină de iernă, care n'are o chiliă încăldită și care din slabulŭ sĕu câștigŭ nu scie ce sĕ facă mai ântêiu: sĕ-șĭ cumpere cărbunĭ orĭ pâne." — „In orĭ ce casŭ mĭ-așĭ cumpĕra pâne, pentru că frigulŭ l'așŭ suporta forte ușorŭ.« — „Tu? Nicĭ trei dile nu poțĭ sta într'o odaiă rece, notabene, rĕu îmbrăcatŭ și rĕu și nendestulitorŭ nutritŭ.« — Așĭ! Pentr'unŭ rĕmășagŭ mĕ obligŭ sĕ ducŭ optŭ dile de amară sĕrăciă.« — »Bine«, dise baronulŭ M., „eu primescŭ rĕmășagulŭ. Celŭ ce perde dă celorŭ de față unŭ prândŭ cu șampaniă *ad libitum* și dăruesce o sumă însemnată pentru scopurĭ filantropice.« — „Primescŭ!" In diua următóre, la o temperatură de 6° Celsius, fu instalatŭ contele W. ca omŭ sĕracŭ. O locuință neîntrebuințată în casa baronului M. îi fu pusă la disposiția. O masă rósă de carĭ (vermĭ), unŭ scaunŭ la felŭ, unŭ patŭ putredŭ cu o saltea de paiă și o luminare înțepenită în gâtulŭ unei sticle formau mobiliarulŭ. Pe lângă aceea unŭ ochiu de ferêstră fu spartŭ dintr'adinsŭ și lipitŭ cu hârtiă după cum se obicĭnuesce în cuiburile sĕrăciei. Dreptŭ judecatŭ, sórta contelui nu era sĕ fiă una dintre cele mai neîndurate. Se presupusese chiria ca plătită, așa că elŭ nu avea sĕ îngrijéscă decâtŭ numai pentru ale traiului.

Unŭ pictorŭ sĕracŭ, cunoscutŭ alŭ baronului, carele pentru 50 colĭ așa numite „de migdale«, ce le colora, căpĕta 40 cr., avea sĕ servéscă ca modelŭ. Contele W. căpĕtă așadér o cutiă cu colorĭ și unŭ numĕrŭ órecare de colĭ, trebuindŭ sĕ se susțină din câștigulŭ lucrului sĕu. Se instala unŭ comitetŭ supraveghiatorŭ și astfelŭ se puse lucrulŭ în mișcare. Dumineca diminéța căpĕtă contele W. dela mușteriulŭ sĕu cu mărinimiă unŭ aconto de 30 cr. și începu la 9 óre lucrulŭ. Deórece i se luase paltonulŭ de êrnă și nevoindŭ sĕ 'mpingă prea departe gluma, i se puse la disposiția unŭ servitorŭ, care sĕ'i cumpere nutrimentulŭ necesarŭ. Sub supraveghiarea unui membru alŭ comitetului, servitorulŭ aduse contelui pentru cei 30 cr. o supă ferbinte, ceva cârnațŭ și pâne, unŭ paharŭ de rachiu ordinarŭ și douĕ țigărĭ și mai ordinare. Contele lucra neobositŭ, séra câștigase érășĭ 30 cr. Suma ar fi fostŭ și mai însemnată, décă nu ar fi fostŭ silitŭ contele sĕ se scóle de repețite orĭ spre a face gimnastică, ca sĕ 'șĭ încăldéscă membrele corpului înțepenite de frigŭ. Nóptea sgriburĭ cumplitŭ sub ușóra învĕlitóre, și aerulŭ celŭ umedŭ și rece, care pĕtrundea prin ferestra cea spartă, ilŭ chinuì cumplitŭ. Cu tóte astea se puse și în diua următóre pe lucru. Séra însĕ câștigase numai 20 cr. Delicatele și bine îngrijitele lui mânĭ erau aspre, crepate, și degetele'i înghețate, abia mai putea ține penelulŭ. A treia di era gerulŭ atâtŭ de aspru, încâtŭ se îndestuli contele W. cu o céscă de supă, cu o feliă de pâne și cu o țigară rea, întrebuințândŭ restulŭ banilorŭ sĕi pentru ca sĕ cumpere cărbunĭ. Aceștia arseră în mica sobă de ferŭ într'o jumĕtate de óră și apoi se făcu totŭ așa de frigŭ ca și mai înainte, ba și mai frigŭ. Resultatulŭ: 10 cr. câștigŭ. Mercurĭ abia mai putu contele W. sĕ 'șĭ părăséscă așternutulŭ. Membrele îi refusară serviciulŭ, îi fu imposibilŭ d'a mai lucra. Incă odată încercà elŭ sĕ 'șĭ adune puterile, dér pe la prândŭ energia îi fu înfrântă și curêndŭ după aceea se declară învinsŭ, spre bucuria comitetului, care începuse a se îngriji... Grea artă este, mai cu semă êrna, a fi sĕracŭ... La splendidulŭ prândŭ ce dĕdu contele W., beu elŭ celŭ dintêiu paharŭ pentru prosperitatea asilurilorŭ de încăldire, în alŭ cărorŭ fondŭ s'a vĕrsatŭ și însemnata sumă perdută în acestŭ rĕmășagŭ.

O fată care dorme de 3 anĭ și 9 lunĭ.— La Thenelles, cantonulŭ Ribemont, arondismentulŭ Saint-Quentin (Aivne), Francia, o fată, anume Margareta Boyenval, dorme de 3 anĭ și 9 lunĭ. Slăbiciunea ei este forte mare; membrele îi suntŭ înțepenite, ochii închișĭ, dinții încleștațĭ, respirațiunea normală, pulsulŭ regulatŭ, dér slabŭ și încetŭ. Unŭ doctorŭ care o visitéză asigură, că Margareta póte sĕ trăiéscă încă multŭ timpŭ astfelŭ, avêndŭ în vedere că tóte organele suntŭ sănĕtóse și bine constituite.

Execuțiunĭ electrice. — Legislatura statului New-York, în ultima sa ședință, a numitŭ o comisiune spre a studia modulŭ celŭ mai bunŭ de a trimite pe cineva pe cealaltă lume seu a executa pedépsa cu mórte. După o examinare minuțiósă comisiunea recomandă sĕ se desființeze spândurătórea și în loculŭ funiei sĕ se pue bateria electrică. Acestŭ chipŭ de execuțiune este mai umanŭ, pentru că e absolutŭ fără durere și mai sigurŭ, deórece mórtea e instantanee și în fine nu isbesce așa durerosŭ pe cei care asistă la execuțiune.

Monștrii. — „Liberalulŭ« din Iașĭ spune, că femeia Casandra, din cătunulŭ Iacobenĭ, comuna Șipotele, plasa Bahluiu-Cârligătura, a născutŭ la 6 lunĭ doi copii morțĭ, de sexŭ femeescŭ, împreunațĭ unulŭ de altulŭ față la față, avêndŭ mânile unulŭ pe umerile altuia, cu nisce degete lungĭ. Unulŭ din ei însĕ n'avea degetele dela picióre. Lĕuza fiindŭ greu bolnavă i se dă căutarea cuvenită, ér monstrii au fostŭ trimișĭ la muzĕu.

(†) Necrologŭ. — In numele meu și alŭ tuturorŭ consângenilorŭ, cu inima înfrântă de durere aducŭ la cunoscința amicilorŭ și cunoscuților, că iubitulŭ meu frate **Maximilianŭ Lica**, jude regiu în pensiune, după o scurtă, dér grea suferință, în nóptea de 13 spre 14 Martie a. c. la 1 oră după miedulŭ nopții în alŭ 59-lea anŭ alŭ etăței, dându-șĭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mâna Creatorului s'a depărtatŭ la cele eterne. Rĕmășițele pămêntescĭ se vorŭ înmormênta în cimiteriulŭ din Sângeorgiu în 16 l. c. la 10 óre a. m.

Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria eternă!

Sângeorgiu, în 14 Martie 1887.

Danilă Lica, advocatŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	109 85
Rentă de hârtiă 5%	89 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.60
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	122 75
Renta de hârtiă austriacă	80 90
Renta de arg. austr.	81.25
Renta de aurŭ austr.	110 90
Losurile din 1860	133.—
Acțiunile băncei austro-ungare	865 —
Act. băncei de creditŭ ung.	295.75
Act. băncei de creditŭ austr.	276.20
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	6 00
Napoleon-d'orĭ	10.14
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 75
Londra 10 Livres sterlinge	128.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 27 Februarie st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	88 —	89—
Renta rom. amort. (5%)	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	83—	84—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	99—	100—
» „ „ (5%)	$82\frac{3}{4}$	$84\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	96—	97—
» » » (6%)	90—	91—
» » » (5%)	78—	79—
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	19.—	20.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	1.98	2.00

Cursulu pieței Brașovŭ

din 15 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vend.	8.50
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	10.02	»	10 08
Lire turcescĭ	»	11.43	»	11.46
Imperialĭ	»	10.43	»	10.46
Galbenĭ	»	5 94	»	5·90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	111.—	»	$112.\frac{1}{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

218/1886. t. k. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Rusu Nicolae végrehajtatonak Bálint Márton végrehajtást szenvedő elleni 300 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék területén lévő a Tatrang község határán fekvő a tatrangi 441 tjkvben A + 731, 732 és 3018 hrsz. fekvőre 904 frt. ezennel megálapitatt kikiáltási árban, valamint a tatrangi 444 tljkvben felvett. A + 3447 és 3449 hrsz. fekvőre az árverést 55 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennti ingatlanok az 1887. évi Aprilis hó 9-ik napján délelőtti 9 órakor Tatrang község iródájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át végrehajtató és képviselője hivételének készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi November 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassó, 1887. évi Január hó 22-ik napján.

A kir. törvényszék mint tkkvi hatóság.

Deési, elnök. **Jakab Alajos,** jegyző.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenu de persone	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealu	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8.51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișora	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12.00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12 31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenu de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenu de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Biașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic.	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nopte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenu omnibus	Trenŭ omnibus	Trenu de persone
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4.52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 41
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenu de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenu omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ